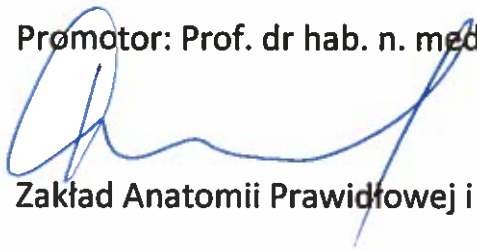

Mgr. Krzysztof Dąbrowski

Morfologia więzadła biodrowo-lędźwiowego

**Rozprawa na stopień doktora nauk medycznych i nauk o zdrowiu
w dyscyplinie nauki medyczne.**

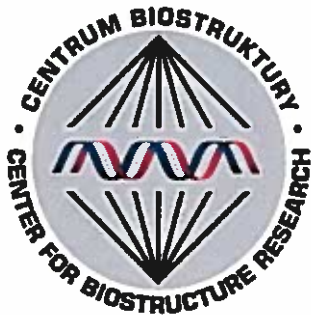
Promotor: Prof. dr hab. n. med. Bogdan Cizek

Zakład Anatomii Prawidłowej i Klinicznej,

Centrum Biostruktury Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego

Obrona rozprawy doktorskiej przed Radą Dyscypliny Nauk Medycznych

Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego

Warszawa 2021

Streszczenie:

Wstęp

Opisy więzadła biodrowo-łędźwiowego występujące w publikacjach naukowych i podręcznikach medycznych są często niespójne a czasami nawet sprzeczne. Badający to więzadło autorzy są zgodni tylko co do generalnego umiejscowienia – pomiędzy wyrostkiem żebrowym L_V a talerzem kości biodrowej – oraz do najogólniejszego ujęcia funkcji jako stabilizatora przejścia łędźwiowo-krzyżowego. Mają jednak rozbieżne opinie co do dokładnych przyczepów, w szczególności obecności przyczepu na wyrostku żebrowym L_{IV} , struktury więzadła – liczba opisywanych pęczków waha się między jednym a siedmioma. Podobnie w zakresie anatomii rozwoju tego więzadła niektórzy uważają jakoby więzadło biodrowo-łędźwiowe podczas rozwoju płodowego oraz pierwszych dekad życia było w rzeczywistości strukturą mięśniową, podczas gdy inni negują tą teorię.

Cele

Celem tej pracy jest opis przyczepów i budowy więzadła biodrowo-łędźwiowego, zbadanie jego dymorfizmu płciowego, potwierdzenie jego obecności u płodów oraz zweryfikowanie przesłanek na temat charakteru mięśniowego więzadła.

Materiały i metoda

Pobrano i przebadano 60 więzadeł osobników dorosłych o średniej wieku 50.9 lat, oraz 32 więzadła płodowe od osobników o średniej wieku 18.1 tygodni. Pobranie więzadeł osobników dorosłych nastąpiło w trakcie standardowych sekcji zwłok w Zakładzie Medycyny Sądowej WUM. Węzadła płodowe zostały pobrane z materiału należącego do kolekcji Zakładu Anatomii Prawidłowej i Klinicznej WUM. Opracowanie preparatów zostało wykonane ręcznie przy użyciu narzędzi chirurgicznych, mikrochirurgicznych oraz mikroskopu operacyjnego. Materiał płodowy został dodatkowo poddany badaniu histologicznemu.

Wyniki

Ponad 70% przebadanych więzadeł osobników dorosłych zaprezentowało strukturę składającą się z pojedynczego pęczka. U pozostałych więzadeł przeważała struktura dwupęczkowa.

Zaobserwowano przyczepy więzadła na przyśrodkowej części wargi wewnętrznej grzebienia talerza biodrowego oraz na wyrostku żebrowym L_V, w szczególności na jego szczycie, powierzchni dolnej i tylnej. Nie stwierdzono bezpośrednich przyczepów na wyrostku żebrowym L_{IV}. Zaobserwowano natomiast w ponad 60% przypadków połączenie więzadła z okolicznymi strukturami błoniastymi.

W materiale płodowym zaobserwowano obecność włókien i pęczków tkanki kolagenowej sugerującej obecność i rozwój struktur więzadłowych.

Wnioski

Więzadło biodrowo-lędźwiowe jest strukturą jedno- lub dwupęczkową rozpoczynającą się na szczycie wyrostka żebrowego LV i kończącą się na grzebieniu talerza biodrowego łączącą się z okolicznymi strukturami za pomocą blaszek powięzi i błon łącznotkankowych. Można ją zaobserwować i rozpoznać jako strukturę więzadłową już w 15 tygodniu życia płodowego.